

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 288-09-59
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

23.05.2018 № 18-1085

На № _____ від _____

Голові Верховної Ради України
Парубію А. В.

Щодо результатів аналізу
формування та використання
міжбюджетних трансфертів

Шановний Андрію Володимировичу!

На засіданні Рахункової палати 24.04.2018 було розглянуто та затверджено Звіт про результати аналізу формування та використання міжбюджетних трансфертів з Державного бюджету України місцевим бюджетам у 2016–2017 роках, а також за підсумками його обговорення прийнято рішення.

Згідно з вимогами частини першої статті 37 Закону України "Про Рахункову палату" інформуємо, що **Державний бюджет України в частині надання трансфертів місцевим бюджетам у 2016 році виконано на 99,6 відс., у 2017 році – на 98 відсотків. Місцеві бюджети отримали ресурс у сумі 196 і 273 млрд грн відповідно. Загалом на місцевому рівні забезпечено освоєння близько 96 відс. отриманих коштів. Із отриманих трансфертів 48 відс. коштів спрямовано на поточні видатки бюджетних установ (заробітна плата з нарахуваннями, медикаменти, продукти харчування тощо); 46 відс. – на надання населенню пільг, субсидій, допомог; 6 відс. – на капітальні видатки (ремонти, будівництво, придбання обладнання).**

Реформа міжбюджетних відносин, започаткована Законом України від 28.12.2014 № 79 через внесення відповідних змін до Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс), **забезпечила** розширення наявної дохідної бази місцевих бюджетів за рахунок закріплення нових видів надходжень, зростання доходів місцевих бюджетів у два рази (з 232 млрд грн у 2014 році до 502 млрд грн у 2017 році), запровадження надання освітньої і медичної субвенцій, обсяги яких перевищують 50 млрд грн кожна, встановлення нової системи вирівнювання доходів місцевих бюджетів за податком на прибуток підприємств і податком на доходи фізичних осіб, перехід на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом 665 місцевих бюджетів об'єднаних територіальних громад, розширення видаткових повноважень органів місцевого самоврядування. Зміна механізму вирівнювання дохідної спроможності місцевих бюджетів дала можливість зменшити диспропорції в їх доходах за податком на прибуток підприємств і податком на доходи фізичних осіб з 45 разів у 2014 році до 5 разів у 2017 році.

Водночас система міжбюджетних відносин у 2016–2017 роках характеризувалася загальною нестабільністю і відсутністю збалансованої системи дотацій та субвенцій, оскільки надання і використання міжбюджетних трансфертів відбувалося за відсутності чіткого розмежування функціональних і відповідних видаткових повноважень між органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Як наслідок – неодноразовий перерозподіл видатків між місцевими бюджетами та державним бюджетом; зміна видів трансфертів і напрямів їх використання; непрогнозоване затвердження в держбюджеті посеред року нових субвенцій; запізніле затвердження порядків та умов використання низки трансфертів.

Ще однією системною проблемою бюджетного процесу та його ефективності, яка також впливає на освоєння бюджетних ресурсів, є надходження трансфертів до місцевих бюджетів, особливо на капітальні видатки, наприкінці бюджетного періоду. Так, у 2016 році 60 млрд грн (31 відс.), а у 2017 році 74,8 млрд грн (27 відс.) від загального обсягу трансфертів перераховано з державного до місцевих бюджетів у листопаді-грудні бюджетного року.

Такі недоліки призвели до необґрунтованого затвердження в держбюджеті обсягів окремих трансфертів, несправедливого розподілу їх коштів між місцевими бюджетами. Заплановані показники з перерахування з державного бюджету до місцевих бюджетів коштів за низкою бюджетних програм не виконано на 6,9 млрд гривень. Водночас у регіонах не освоєно 15,5 млрд грн виділених їм асигнувань за трансфертами, з яких 0,9 млрд грн повернено до державного бюджету як невикористані.

Таким чином, організаційно-структурна децентралізація поки що не забезпечила самостійності переважної більшості органів місцевого самоврядування, суттєво не підвищила їх відповідальності за ефективність використання коштів трансфертів з державного бюджету, не покращила в очікуваній мірі якість надання населенню суспільних послуг.

З повагою

Голова

В. В. Пацкан